מדינת ישראל
משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה
מינהל מחקר וכלכלה

מבנה מערך מחקר מתוכנן 2009-2010

המגזר החרדי בישראל

23 בספטמבר, 2009

ש.1: נושאי ההרצאה

1. תכנית מחקר חרדים במינהל מחקר וכלכלה
2. מאפייני אוכלוסיה ותעסוקה של חרדים
3. שירות צבאי ושירות לאומי – אזרחי של חרדים
4. חסמים בקליטה תעסוקתית של חרדים

ש.2: תחומי המחקר

מסדי נתונים ומחקרים רוחביים

- אוגדן נתונים "החברה החרדית בישראל" 2002-2007
- שירות צבאי והתנדבות במגזר החרדי
- שימוש במחשב במגזר החרדי
- סקר מעסיקי חרדים ובחינת עמדות מעסיקים ביחס להעסקת חרדים
- שינויים בשיעורי התעסוקה במגזר החרדי 1990-2007

ש.3: מסדי נתונים ומחקרים רוחביים

1. אפיון השתלבותם של נשים וגברים חרדים בעלי הכשרה מקצועית וגבוהה בשוק התעסוקה בישראל (אסף מלחי)
2. אפיון הפריפריה החרדית בצפון : מיפוי ואיסוף נתונים על ריכוזי אוכלוסייה חרדית בצפון הארץ (לי כהנר)
3. זיהוי פוטנציאל תעסוקתי ומגמות כלליות בקרב גברים הנושרים מישיבות (יעקב לופו)
4. שינויים דמוגראפיים עתידיים בהרכב האוכלוסייה לפי מגזר תרבותי-דתי והשלכות אפשריות על שוק העבודה (אליהו בן - משה)

ש.4: מחקרי הערכה וליווי

מיזמי תב"ת - 7 מחקרי הערכה לתוכניות הסיוע למגזר החרדי

- מפת"ח – מרכזי פיתוח תעסוקה חרדים (חגית סופר-פורמן)
- "ברכה בעסקים" – עידוד יזמות עסקית (גלעד מלאך)
- הכשרה חלופית בסמינרים לנשים - ח"ן (יעל גולדפרב)
- "צופיה"– הכשרה מקצועית לנשים חרדיות (שירי בורנשטיין)
- שח"ר – שירות חרדים בצה"ל (אסף מלחי)
- הנדסאים חרדים לתעשייה (אסף מלחי)
- "חרדים לעתידם" – מסלולי סיוע לחרדים באקדמיה

מחקר הערכה ארוך טווח לשירות הלאומי והאזרחי בישראל

השפעת השירות הלאומי-אזרחי על השתלבותם של מתנדבים מאוכלוסיות מיוחדות (חרדים, ערבים ומתנדבים בעלי צרכים מיוחדים) בשוק העבודה

נתונים דמוגראפיים ורמת השכלה

ש.5: האוכלוסיה החרדית – מבנה הגילאים

כלל האוכלוסיה החרדית בישראל[1]
637 אלף

8.8% מכלל האוכלוסיה בישראל

עד גיל 20 - 404 אלף

63.4% מהאוכ' החרדית בישראל

גילאי 20-64 - 233 אלף

גברים[2]
118 אלף

נשים
115 אלף

1) אוכלוסיות שאינן נכללות באוכלוסיית הסקר: דיירים במוסדות טיפוליים (כגון בתי אבות, בתי חולים כרוניים ובתי סוהר), תושבים ישראלים אשר שוהים בחו"ל למעלה משנה ברציפות בעת הסקר, דיפלומטים ועולים אשר הגיעו ארצה חצי שנה לפני מועד הריאיון לכל המאוחר, שבטי בדווים והגרים מחוץ ליישובים.
2) בממוצע לשנה בשנים 2002-2007

ש.6: תלמידים במוסדות החינוך העברי לפי פיקוח

	תשנ"ה 1994/95		תשס"ו 2005/06		הגידול באחוזים במספר התלמידים תשנ"ה-תשס"ו
	תלמידים	אחוזים	תלמידים	אחוזים	
ממלכתי	665,000	70.1	653,000	62.1	-2%
ממלכתי-דתי	184,000	19.4	193,000	18.3	5%
חינוך עצמאי, מעיין ומוכר אחר	75,000	7.9	165,000	15.6	120%
תלמודי תורה	25,000	2.6	42,000	4.0	68%
סה"כ מוסדות חינוך	949,000	100.0	1,053,000	100.0	11%

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

ש.7: האוכלוסיה החרדית לפי זרמים

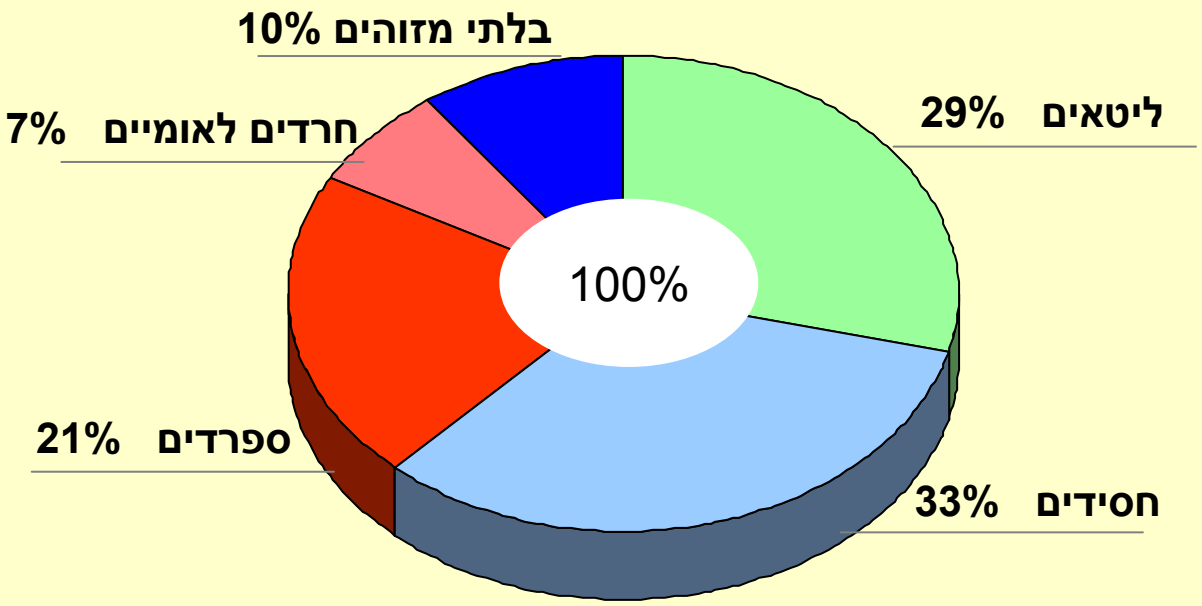

מקור: משרד השיכון, צרכי הדיור של המגזר החרדי, 2006

ש.8: חרדים וחילונים: אחוז ההורים לילדים בגילאי 0-5

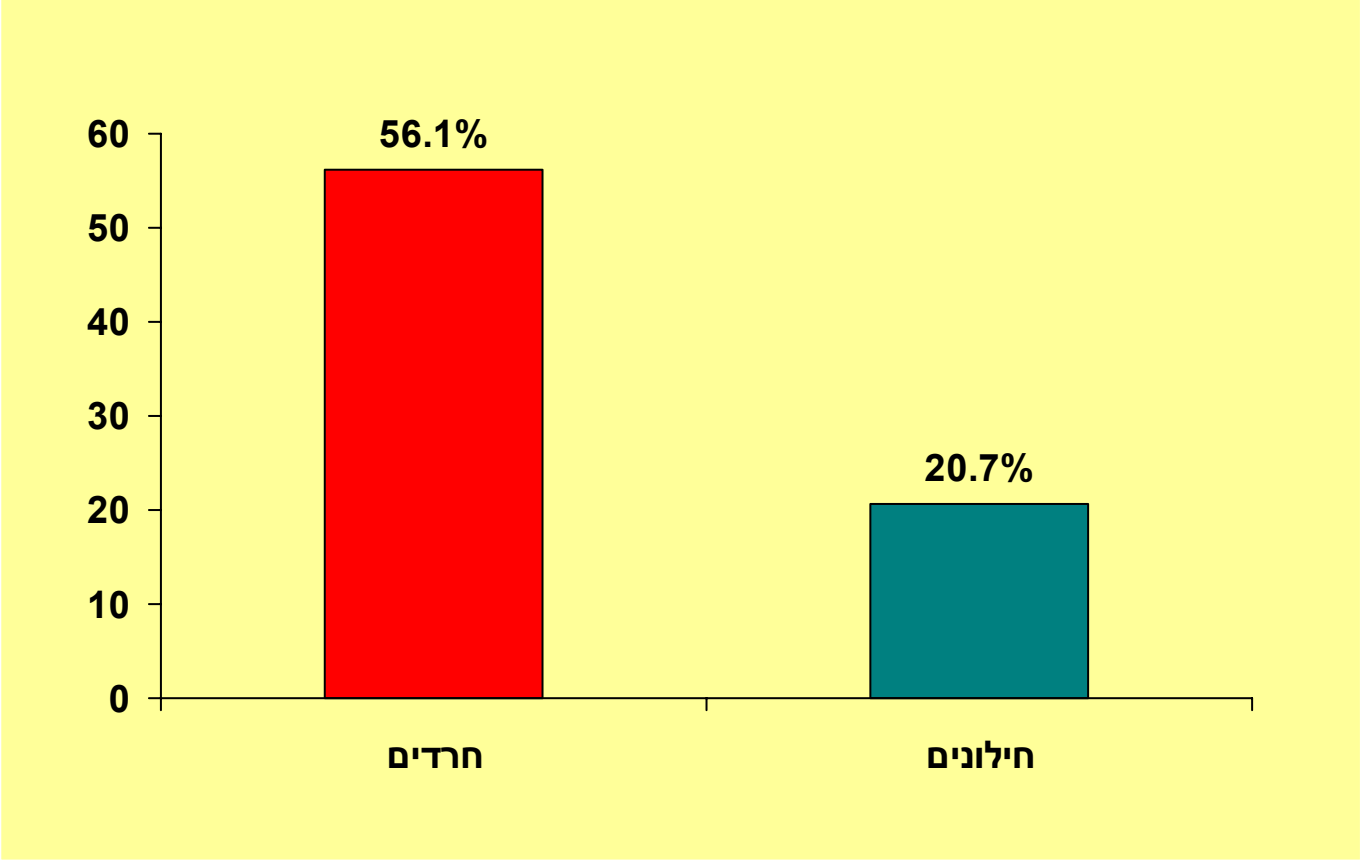

ש.9: תעודה אחרונה לפי רמת דתיות ומגדר, סה"כ באלפים ובאחוזים מהסה"כ

המשתנה	חרדים			חילונים ומסורתיים		
	סה"כ	גברים	נשים	סה"כ	גברים	נשים
סה"כ[1] , *באלפים*	**233**	**118**	**115**	**2011**	**986**	**1025**
סה"כ *באחוזים*	*100%*	*100%*	*100%*	*100%*	*100%*	*100%*
עד תיכוני ללא בגרות[2]	32.1	36.5	27.7	22.2	25.1	19.3
תעודת בגרות	10.6	9.4	11.9	23.7	22.1	25.2
מזה: גילאי 20-39	11.4	8.6	13.6	34.0	32.3	35.8
על תיכוני	26.5	10.6	42.7	19.4	19.5	19.3
מזה: גילאי 20-39	27.0	8.0	46.6	16.4	17.7	15.1
אקדמי	10.5	9.6	11.4	29.4	27.7	31.1
מזה: גילאי 20-39	7.5	5.3	9.7	25.9	22.2	29.7
אחר	20.3	33.9	6.3	5.3	5.5	5.1
ממוצע שנות לימוד	14.2	14.8	13.5	13.3	13.2	13.3

1) כולל לא ידוע ולא רלוונטי 2) רק לשנים 2002-6

ש.10: ידיעת אנגלית בקרב האוכלוסיה החרדית בהשוואה לאוכלוסיה החילונית

האוכלוסיה החילונית

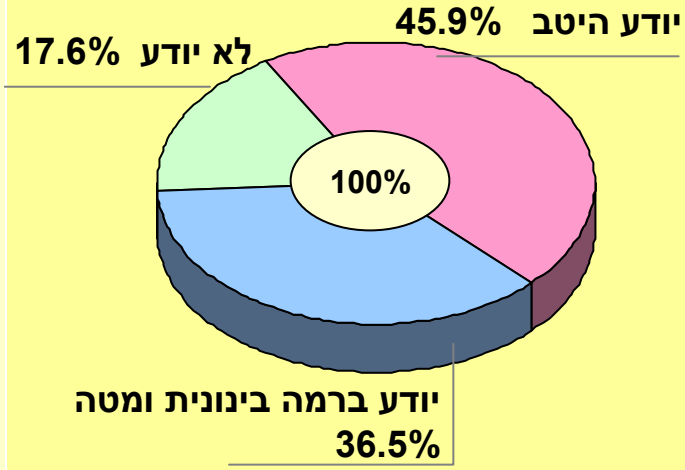

האוכלוסיה החרדית

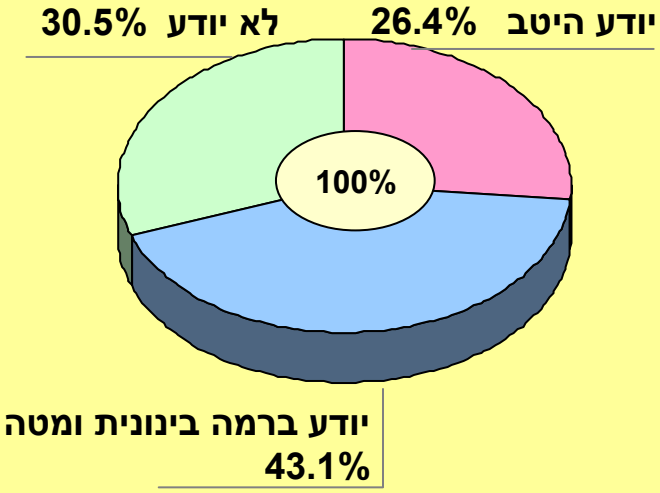

ש.11: שימוש במחשב לפי רמת דתיות ומגדר, סה"כ באלפים ובאחוזים מסה"כ

המשתנה	חרדים			חילונים ומסורתיים		
	סה"כ	גברים	נשים	סה"כ	גברים	נשים
סה"כ[1], *באלפים*	233	118	115	2011	986	1025
שימוש במחשב בחודש שעבר	38.9 [2]	38.4	39.4	73.4	75.8	71.0
השתמש כדי למצוא מידע	14.6	16.6	12.7	61.5	65.4	57.8
יש מחשב בבית	41.6	40.6	42.6	79.2	80.7	77.7
מהם: חיבור לאינטרנט[3]	24.6	26.9	22.5	85.3	86.1	84.5

1) כולל לא ידוע ולא רלוונטי 2) כאחוז מהס"כ – לא מסתכם ב-100% 3) שנים 6-2002

מידת השימוש במחשב בקרב נשים (39.4%) וגברים (38.4%) חרדים נמוכה בהשוואה למידת השימוש במחשב בקרב חילונים (75.8% גברים ו-71.0% נשים)

תעסוקה ורמת חיים

ש.12: כוח עבודה שבועי ומעמד בעבודה לפי רמת דתיות ומגדר, סה"כ באלפים ובאחוזים מסה"כ

המשתנה	חרדים			חילונים ומסורתיים		
	סה"כ	גברים	נשים	סה"כ	גברים	נשים
סה"כ, *באלפים*	**233**	**118**	**115**	**2011**	**986**	**1025**
כוח עבודה שבועי						
שיעור תעסוקה	43.2	37.4	49.1	74.8	79.9	70.0
שיעור בלתי מועסקים[1]	12	10	13	8	7	9
שיעור השתתפות בכ"ע	48.5	41.5	55.7	79.0	83	75.8
מעמד בעבודה	*100%*	*100%*	*100%*	*100%*	*100%*	*100%*
שכיר	88.6	84.1	91.8	85.8	80.9	90.7
עצמאי	10.8	15.3	7.5	12.3	17.1	7.4
אחר[2]	0.6	0.5	0.7	1.9	2.0	1.9

1) שיעור מי שחיפשו עבודה מתוך כוח העבודה 2) חבר קואופרטיב, קיבוץ או משפחה

במצוע רב שנתי שיעור התעסוקה של גברים חרדים עומד על 37.4% והוא נמוך באופן משמעותי משיעור התעסוקה של גברים חילונים העומד על 79.9%. גם שיעור התעסוקה של נשים חרדיות (49.1) נמוך באופן משמעותי משיעור התעסוקה נשים (70.0%) חילוניות

ש.13: ענף כלכלי לפי רמת דתיות ומגדר, סה"כ באלפים

ובאחוזים מהסה"כ

המשתנה	חרדים			חילונים ומסורתיים		
	סה"כ	גברים	נשים	סה"כ	גברים	נשים
סה"כ[1] , *באלפים*	100	44	56	1464	756	708
ענף כלכלי[2]	*100%*	*100%*	*100%*	*100%*	*100%*	*100%*
חקלאות	0.9	1.6	0.4	1.4	2.0	0.9
תעשיה	10.0	14.8	6.5	17.1	22.3	12.0
חשמל מים ובינוי	2.7	4.9	1.1	4.8	7.2	2.3
מסחר	12.5	14.5	11.1	13.6	14.3	12.9
שירותי אוכל ואירוח	2.2	3.2	1.5	5.5	5.7	5.2
תחבורה	3.1	4.7	1.9	6.9	8.9	4.9
בנקאות וש. עסקיים	10.6	12.7	9.1	18.4	18.9	17.9
מנהל ציבורי, חינוך, בריאות וש. קהילתיים	56.5	42.7	66.6	31.1	20.3	41.9

1) סה"כ כולל שירותים למשקי בית פרטיים ולא ידוע 2) כולל לא ידוע ולא רלוונטי

שיעור גבוה מהנשים (72.1%) והגברים (45.1%) החרדים עובדים במנהל ציבורי, חינוך, בריאות ושירותים קהילתיים, בהשוואה לנשים (43.5%) וגברים (20.0%) חילונים העובדים בענפים אלו

ש.14: שעות עבודה והיקף משרה לפי רמת דתיות ומגדר, סה"כ באלפים ובאחוזים מהסה"כ

המשתנה	חרדים			חילונים ומסורתיים		
	סה"כ	גברים	נשים	סה"כ	גברים	נשים
סה"כ, *באלפים*	**100**	**44**	**56**	**1464**	**756**	**708**
סה"כ ש"ע בשבוע	*100%*	*100%*	*100%*	*100%*	*100%*	*100%*
1-19	19.0	10.6	25.4	7.9	3.9	12.0
20-34	32.8	18.6	43.8	14.6	6.6	22.8
35-49	38.0	51.1	27.9	46.8	41.6	52.2
+50	10.2	19.8	2.9	30.7	47.9	13.0
ממוצע שעות עבודה	32.9	39.3	28.1	43.3	49.3	37.1
עובד בדרך כלל 35 שעות ויותר	52.5	71.2	31.1	71.7	81.6	52.0
משרה נחשבת למלאה[1]	37.6	33.5	38.8	19.7	21.6	19.1
שירותים ציבוריים	30.0	36.1	27.1	38.0	46.1	34.3

1) נשאל לגבי מי שעובד פחות מ-35 ש' בשבוע במקום עבודה אחד כשכיר (מורים למשל)

52.5% מהחרדים עובדים 35 שעות בשבוע או יותר לעומת 71.7% מהחילונים

ש.15: הכנסה ושכר חודשי חודשית למשק בית (ברוטו בש"ח)

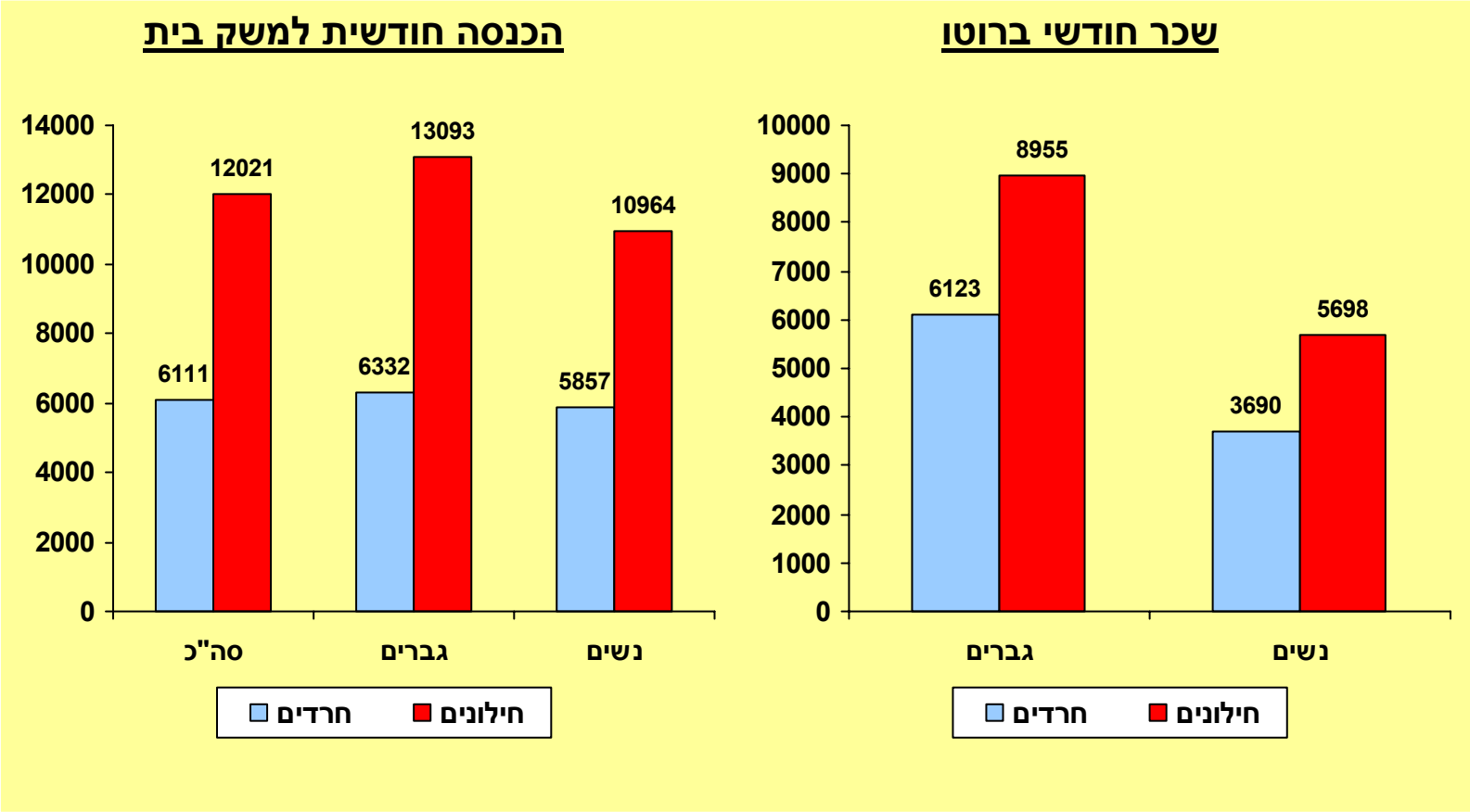

ש.16: כיסוי הוצאות חודשיות ושביעות רצון מהחיים

כ-52% מהחרדים מדווחים כי אינם מצליחים לכסות את כל ההוצאות החודשיות של משק הבית בהשוואה ל-42.4% מהחילונים.

כ-63% מהחרדים הביעו שביעות רצון גבוהה מחייהם, בהשוואה ל-28% מהחילוניים שהביעו רמת שביעות דומה מחייהם.

שירות צבאי במגזר החרדי

ש.17: גברים חרדים וחילונים המשרתים בצבא לפי קבוצות גיל 2005-2007

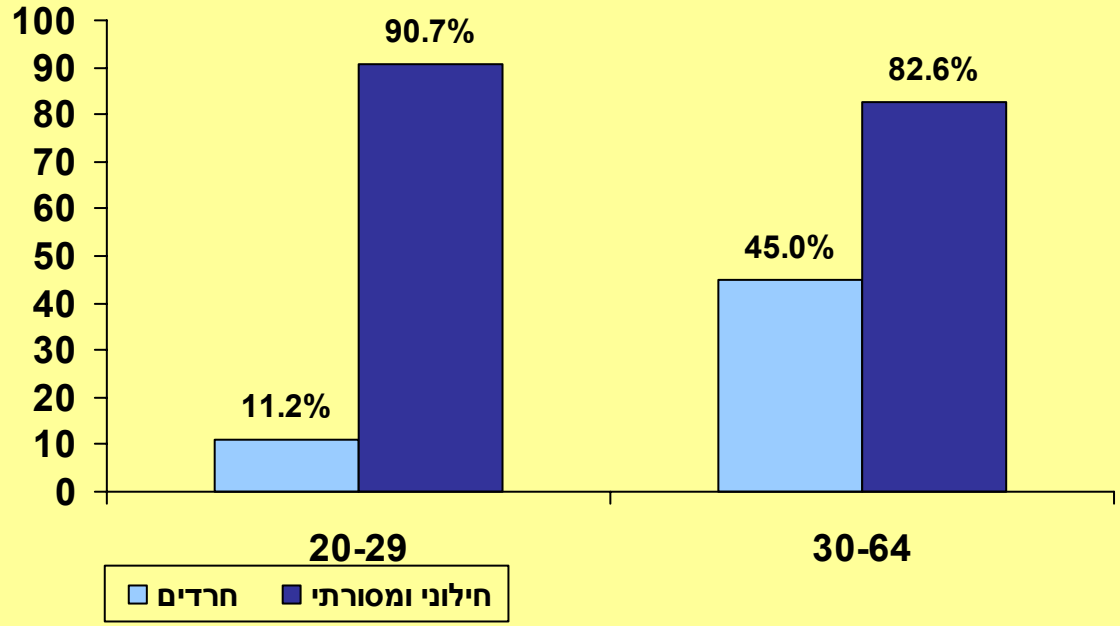

מקור : למ"ס, הסקר החברתי (2002-2007) עיבודים מיוחדים מחקר וכלכלה בתמ"ת

בשנת 2008 היו בהסדר דחיית שירות 55 אלף בחורי ישיבה המהווים כ-11% ממחזור הגיוס הכללי לצה"ל.

ש.18: שיעור פטור לחרדים משנתון הגיוס

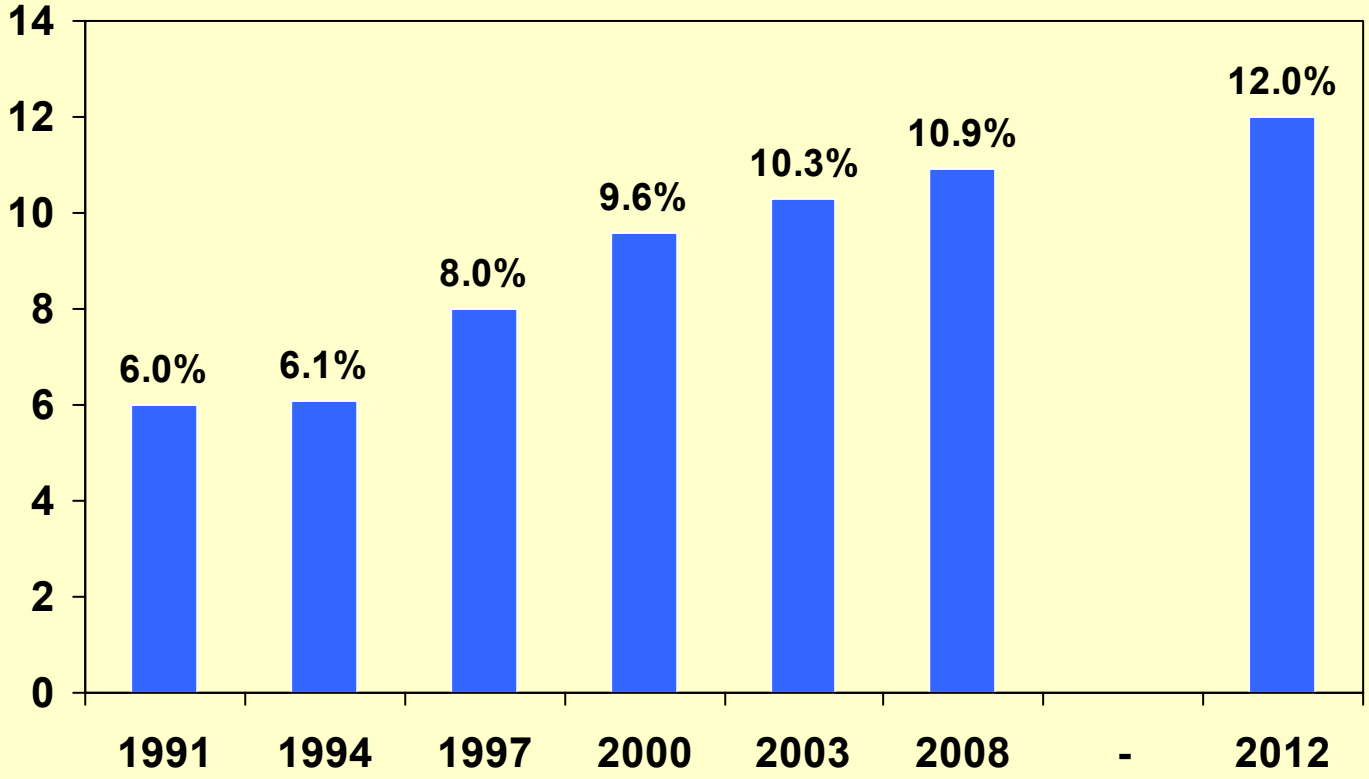

מקור: ועדת טל, צה"ל תומכ"א

מדינת ישראל
משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה
מינהל מחקר וכלכלה

חסמים בהעסקת עובדים חרדים
היבטי מעסיקים ועובדים

ש.19: סקר מעסיקי חרדים

12,800 עסקים בישראל מעסיקים עובדים חרדים. עסקים אלו מהווים 8.3% בלבד מכלל העסקים במגזר העסקי בישראל

בישראל מועסקים 48,000 עובדים חרדים במגזר העסקי שהם 2.3% בלבד מכוח העבודה במגזר העסקי

27% בלבד מהעובדים החרדים במגזר העסקי מועסקים ע"י מעסיק חילוני

ש.20: דיווח מעסיקים על סיבות אפשריות לאי העסקת עובדים חרדים בעסק (באחוזים מהקבוצה)

חרדים לא יכולים לעבוד בעסק כי:	נכון	לא נכון
לרוב אין לחרדים את ההשכלה והכישורים הנדרשים במרבית המקצועות בעסק	11.6	88.4
לא הגיעו לעסק מועמדים חרדים לעבודה בשנים האחרונות	95.1	4.9
אין בו הפרדה מסודרת בין גברים לנשים	94.3	5.7
הוא פתוח בסופי שבוע	25.4	74.6
יש בו תכנים שונים העלולים לפגוע באורח חיים חרדי	23.4	76.6
לא שירתו בצבא	5.9	94.1

מקור : סקר המעסיקים של מינהל מחקר וכלכלה בתמ"ת

ש.21: הגורמים החשובים ביותר בעת חיפוש עבודה של כוח אדם חרדי (באחוזים מהסה"כ)

	סה"כ	גברים	נשים
הגורם החשוב ביותר בעת חיפוש עבודה	**100%**	**100%**	**100%**
שמרבית העובדים במקום העבודה יהיו חרדים	28.4	21.2	35.5
שמקום העבודה יאפשר זמן תפילה	15.1	24.8	5.5
שבמקום העבודה תהיה אפשרות לקבלת אוכל ברמת שירות מספקת	9.3	8.2	10.4
שבמקום העבודה תהיה הפרדה בין גברים לנשים	47.2	45.8	48.6
האם תקבל הצעת עבודה אשר אינה עונה על ההיגד החשוב ביותר	**100%**	**100%**	**100%**
כן	34.4	29.6	39.3
לא	65.6	70.4	60.7

מקור : סקר עמדות ביחס לחיפוש עבודה במגזר החרדי (2007), מינהל מחקר וכלכלה בתמ"ת (טרם פורסם)